

De Journalist

Magazine van de VVJ

België-Belgique
P.B.
8900 IEPER 1
3/8136

Afgiftekantoor Ieper

Interview met ex-Mediaminister Dirk Van Mechelen

Leo De Bock (VRT) bijt van zich af

VUB'ers leggen nieuwsconsument onder de loep

Portret van de Vlaamse beroepsjournalist, deel 2

Lucie De Zutter over de pioniersjaren van regio TV

Inhoud

Van de redactie	3
Actueel	
Er is nog werk voor journalisten	4
Advocaten uit het nieuws	5
Dossier	
De Vlaamse beroepsjournalist doorgelicht: deel 2 van een onderzoek van de Universiteit Gent	6-7-8
Nieuws van de verenigingen	
AVBB dient memorandum in bij nieuwe verkozenen	9
VJ dient projectvoorstel opleiding in	9
Belga lanceert Press Agenda	9
Essay	
Leo De Bock over infotainment, democratie en intellectuelen	10-11
Luc Huyse over het korte geheugen van journalisten	12
Portret	
Bij het (voorlopig) afscheid van Eric Claeys	13
Interview	
met afscheidnemend minister van Media Dirk Van Mechelen	14-15
Raad voor de Journalistiek	
Parket Antwerpen c/ Het Laatste Nieuws – De Nieuwe Gazet	16
Parket Antwerpen c/ Anne De Graaf (De Morgen)	17
Column	
Zes whiskys en drie Grand Marniers	18
Mens achter het nieuws	
Lucie De Zutter, regionale TV-pionier: 'Small is beautiful'	19

Scheef bekeken **12-13-17**

Onder embargo **20**

In juli geeft De Journalist even niet thuis.
Ook u weze een deugddoende vakantie
toegewenst, en tot in augustus !

Magazine van de Vlaamse
Vereniging van
beroepsJournalisten (VVJ)

Coördinatie

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be
Josse ABRAHAMS
en Luc STANDAERT

Vaste medewerkers

Jan BACKX
Kim DUCHATEAU
Marleen FRANSEN
Johan VAN CUTSEM
Kris VANDERHAEGEN
Luc VANHEERENTALS

Redactiesecretariaat

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 BRUSSEL
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
E-mail de.journalist@journalist.be
www.journalist.be

Abonnementen

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

Publiciteitsregie

Laurent COPPENS
E-mail laurent.coppens@euronet.be

Lay-out & druk

Drukkerij Deman nv
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

Lid van de Unie van Uitgevers van de
Periodieke Pers

Stress of midlifecrisis...?

Dit moet de midlifecrisis zijn, als het geen stress is, of de fles is. Op het laatste na, komen de genoemde elementen mogelijk in aanmerking als verklaring voor mijn afscheid als lid van de Vereniging van Journalisten. Vier maanden als voorzitter, drie raden van bestuur voorgezeten, enkele onderonsjes met mensen die iets met de journalistieke wereld te maken hebben en mails, een massa mails met de algemeen secretaris. En nu is het dus gedaan. Ik stop met het voorzitterschap nog voor het goed en wel begonnen is. Aangezien ik uit het beroep stap, is er geen plaats meer voor mij in de vereniging van journalisten. Vanaf 1 september maak ik deel uit van de communicatiedienst van BASF Antwerpen, de vestiging van de Duitse chemiereus in de Antwerpse haven.

Er zijn veel redenen voor mijn vertrek. Laat ons zeggen dat een interessant aanbod een vruchtbare voedingsbodem vond, zowel op professioneel als op persoonlijk vlak. Het gevoel dat ik niet heel mijn leven een bevoorrecht waarnemer wil zijn en dat ik meer ruimte wilde om midden in de actie te staan, heeft ook meegespeeld. Na 15 jaar journalistiek dook zo af en toe het déjà-vu effect op. En als er dan onvoldoende perspectief is en er geen garanties zijn dat er echte verandering komt, dan word je een heel eind in een bepaalde richting geduwd.

Er is wel degelijk iets aan de hand met een beroep dat zoveel mensen willen uitoefenen om er na een vrij korte tijd van weg te lopen. De vorige maand gepubliceerde cijfers over het gemiddelde aantal jaren dat iemand journalist blijft, bevestigen eigenlijk wat we wisten door gewoon om ons heen te kijken. Het is moeilijk om op een elegante manier ouder te worden als journalist. En dat heeft verregaande gevolgen voor het vak. Het journalistieke wereldje, uitgevers, hoofdredacteuren, journalisten en eigenlijk heel de samenleving hebben alle belang bij een mix van leeftijden, een mix van ervaring. Om budgetaire redenen ouderen eruit gooien en door jongeren vervangen, tast op termijn de geloofwaardigheid van het beroep en de kwaliteit van onze media aan. Een stevige democratie verdient sterke journalisten en die krijg je enkel met goed opgeleide mensen die een pen kunnen hanteren, maar ook hun dossiers kennen. Om dergelijke mensen te vinden, moet je ze correct betalen. Jonge mensen beginnen aan een veel te laag loon, ouderen worden niet vergoed in verhouding tot hun dossierkennis en hun verantwoordelijkheid. Het blijft een gemiste kans voor de media dat er niet langer nationale cao's worden afgesloten. Dat leidt te veel tot een politiek van à la tête du client waarbij sommigen met erg hoge lonen en voordelen naar huis gaan en anderen aan uurlonen werken die uit een ver verleden stammen.

Ik had er graag nog wat aan gewerkt, samen met de andere mensen van de raad van bestuur, de redactieafgevaardigden en mensen die weten waarom journalistiek een prachtig beroep is. Het recente voorstel van minister Van Mechelen om jongere journalisten te laten begeleiden door meer ervaren mensen, gaat de goede kant uit. Het is aan ons – als ik dit schrijf maak ik er nog steeds deel van uit – om ervoor te zorgen dat de stem van de journalisten gehoord wordt. De Vereniging heeft een goed voorstel op tafel liggen voor de opleiding van journalisten. Dat is een belangrijke manier om de hoger genoemde kwaliteit te verbeteren. Met de VVJ zitten we goed, alleen moet iedereen beseffen dat een collectief engagement essentieel is. Als journalisten er niet in slagen meer gezamenlijk naar buiten te komen en niet op hun kop te laten zitten als weer eens de boodschapper de schuld krijgt, zal er weinig veranderen.

Tot binnenkort.

Josse Abrahams

Foto: eigen foto

Rol van journalist nog lang niet uitgespeeld

VUB-onderzoeksters wijzen op verantwoordelijkheid redacties

Luc Standaert

Goed nieuws voor journalisten: de Vlaming heeft dan toch vertrouwen in de media. Sterker nog, hij verwacht dat de journalist hem bij het handje neemt om hem te wijzen op wat belangrijk is. Dat is zowat de conclusie die VUB-onderzoeksters Kristel Vandenbrande en Jo Bauwens trekken uit de studie waarmee ze allebei hun doctoraatsdiploma haalden. Uitgaande van een gezamenlijke survey van zo'n 900 Vlamingen tussen 18 en 75, bestudeerde Kristel de modale krantenlezer, en Jo de gemiddelde tv-kijker.

En er is nog goed nieuws. De 'ontlezing' bij de jeugd, waarover velen in de krantenwereld zich zo'n zorgen maken, daar heeft Kristel in haar onderzoek niks van gemerkt. Weliswaar bekijkt 30 procent van de Vlamingen nooit een krant, maar dat betekent dat 70 procent dat wel doet. Van die 70 procent leest meer dan de helft (57%) dagelijks een krant, en 85% regelmatig (ten minste enkele keren per week).

Verschillen qua opleiding, sekse of leeftijd zijn er nauwelijks. Al dan niet de krant lezen is géén kwestie van opleiding, concludeert Kristel Vandenbrande. Vrouwen zijn wat minder krantenlezers dan mannen, maar als daarop wordt ingezoomd blijkt dat het vooral thuiswerkende vrouwen zijn die geen kranten bekijken. En jongeren lezen even goed als ouderen, al is dat wat minder dagelijks. 40% van de -40'ers leest dagelijks een krant, tegen 70% van de +40'ers. Dat andere onderzoeken wel concluderen dat de jeugd (te) weinig kranten leest, heeft veel te maken met de opdrachtgevers van die onderzoeken, aldus de onderzoekster. Die studies komen meestal uit de mediawereld zelf, en krantenuitgevers zijn alleen maar geïnteresseerd in dagelijkse lezers.

En wat leest de Vlaming het liefst in zijn krant?

Algemene actualiteit	48,4
Streeknieuws	37,3
Sport	34,6
Faits divers, misdaad & rechtszaken, ongevallen	19,7
Voorpagina & titels	15,8
Politiek	13,7
Ontspanning	11,9
Financieel-economisch nieuws	11,2
Cultuur	9,0
Advertenties & personalia	8,6
Praktische berichten	5,1
Opiniestukken	4,5
Wetenschappelijk en medisch nieuws	3,1
Reportages & interviews	1,6
Weekendbijlagen	0,9

Het lijstje is het resultaat van wat de ondervraagde krantenlezers spontaan antwoordden op de open vraag wat ze het liefst lezen in hun krant. Hoewel de grote lijnen niet verrassend zijn, is een marketingafdeling van een mediahuis hier toch maanden zoet mee. De 'algemene actualiteit', die door zowat de helft van de lezers als eerste wordt genoemd, kan natuurlijk vanalles zijn, maar maakt

duidelijk dat er in de eerste plaats naar nieuws wordt gezocht in de krant.

Streeknieuws is zeer belangrijk, maar de streek die de krantenlezer interesseert is zeer klein, eigenlijk alleen zijn eigen gemeente.

Regionale omroepen zullen dan ook nooit de plaats van de kranten kunnen innemen. Hun regio's zijn te groot, en ze kunnen niet selectief bekeken worden. Anders uitgedrukt: op mijn regionale

omroep moet ik naar een massa streeknieuws kijken dat mij niet interesseert, in de hoop dat er ook iets van mijn eigen gemeente bij zit. In de krant lees ik alleen wat over mijn eigen gemeente gaat. Streeknieuws is overigens populair bij jong en oud.

De rubriek 'moord en brand' zit ook in de top vijf, en is ook populair bij alle leeftijden. Hier detecteert Vandenbrande wel degelijk een verband met opleiding. Hoe lager de opleiding, hoe populairder dit soort nieuws is. Maar daar mag je nog niet uit concluderen dat die lezers sensatie zoeken, zegt de onderzoekster. Het heeft eerder te maken met zich verwant voelen, met een indruk dat het hier over het echte leven van gewone mensen gaat. Hier wordt een waarschuwend vingertje geheven aan het adres van de redacties. Dat zich verbonden voelen is gebaseerd op het delen van dezelfde angsten, en gaat uit van een conservatief en fatalistisch wereldbeeld. "Kranten dienen goed na te denken over de selectiecriteria die ze op deze pagina's hanteren, over de manier waarop ze 'het leven zoals het is' voorstellen", aldus Kristel Vandenbrande.

Foto: Bart Dewaele

Grote Markt Brussel, 9 juni 2003

Actueel

Ook onderaan de lijst zijn er wat verrassingen. Dat maar 4,5% geïnteresseerd is in opiniestukken, daar zullen de Van der Kelens en de Donckiers van onze krantenwereld zich al niet teveel illusies over gemaakt hebben. Maar dat maar 1,6 procent reportages en interviews noemt is verrassend. En dan mogen er vanaf nu ook vraagtekens gezet worden bij alle energie en geld dat in weekend- en andere bijlagen wordt gestopt, als minder dan 1 procent van de lezers daarin geïnteresseerd is.

Krantenlezers kijken ook televisie, en tot spijt van wie benijdt blijkt het tv-nieuws de referentie te zijn. Het tv-nieuws brengt 'alles wat men die dag hoort te weten', en de krant is een interessante aanvulling, omdat ze flexibeler is (je leest ze wanneer je wilt), en (streek-)nieuws brengt dat je op tv niet krijgt.

We moeten ons ook weer niet teveel illusies maken, want krantenlectuur is oppervlakkig. Men fietst erdoor en leest hier en daar een artikel. Maar bij die lectuur wil de lezer gegidst worden, en dat is de taak van de redactie. De krantenlezer wil immers niet alleen het nieuws lezen dat hij of zij zelf interessant vindt, maar verwacht ook dat de krant hem duidelijk maakt wat belangrijk is.

Televisie

En wat wil de kijker zien op zijn tv? Het nieuws! Jo Bauwens, die de tv-kijker onder de loep nam, komt tot de conclusie dat de televisie een vanzelfsprekendheid is geworden. Maar 2 procent van de ondervraagden had geen tv. 30 procent heeft meer dan één toestel. Dat betekent dat in zo'n 70 procent van de gezinnen televisiekijken een gezinsactiviteit is, iets wat

met typisch samen doet. 80 procent kijkt dagelijks tv, gemiddeld 2u40. In het weekend loopt dat op tot 3u. Dat is trouwens een constante: meer vrije tijd hebben betekent meer tv kijken. Gepensioneerden zijn dan ook kampioenen tv-kijkers.

Of je nu hoog of laag opgeleid bent, maakt weinig uit, al zullen hoger opgeleiden al gemakkelijker ontspanning buitenhuis zoeken. Want de tv mag dan al onmisbaar zijn, tv-kijken blijft een secundair tijdverdrijf, iets wat men doet als men niks beters te doen heeft. Je blijft normaal niet speciaal thuis omdat je tv moet kijken.

Naar welke zender gaat de voorkeur van de Vlaming?

TV1	36%
VTM	32%
Canvas	9%
VT4	5%
KA2	2%

7 procent zegt geen voorkeurzender te hebben.

Bij de voorkeur voor een zender speelt de opleiding een belangrijke rol. Zo kiest 40 procent van de ondervraagde universitaire voor Canvas, tegen 2 procent van de laaggeschoolden. Omgekeerd trekt VTM 55 procent van de laaggeschoolden, en maar 4 procent van de universitaire. 20 procent van de ondervraagden kijkt nooit naar de openbare omroep. 25 procent kijkt niet naar commerciële zenders. Van het brede aanbod via de kabel wordt niet echt gebruik gemaakt. 82 procent van de ondervraagden kijkt maar naar vijf zenders, en dat zijn vrijwel altijd Vlaamse zenders, ook regionale tv's en themazenders.

Bij de vraag naar wat gekeken wordt vermeldt 46 procent 'het nieuws' als eerste. Het tv-journaal is een must. Er wordt een beetje uit burgerzin naar gekeken, maar het is ook de norm, de toetssteen. Als het echt belangrijk is, dan komt het op het nieuws. De verschillende perceptie van de journaals van VRT en VTM wordt bevestigd: VRT is zakelijker, VTM is gekleurerder, dat vinden ook de VTM-kijkers. Als er klachten zijn over televisie, dan gaan die meer over de geboden ontspanning dan over de informatie. Zo is er een duidelijke vraag naar betere fictie, en werken teveel heruitzendingen op de zenuwen. De kijker heeft ook een hartgrondige hekel aan reclameonderbrekingen.

Jo Bauwens blijft voorzichtig op de vraag of de kijkers van commerciële televisie 'minder goede burgers' zijn. Er is een samenhang tussen tv-kijken en de teloorgang van de burgerschapszin, maar dat is duidelijk maar een deel van het plaatje. Het is ook onduidelijk of het kijkgedrag een oorzaak is van het wegwijnen van het gemeenschapsgevoel, of een gevolg. Iemand's sociale, culturele en economische achtergrond bepaalt immers in grote mate hoe hij of zij tv kijkt, en er moet eens onderzoek gedaan worden naar de samenhang tussen het inkomen van mensen en hun cultuurparticipatie. Tot besluit nog een positief-kritische noot voor journalisten: de rol van journalist en redactie bij de selectie van de nieuws-items in de tv-journaals kan moeilijk onderschat worden. De kijker is zich immers volkomen onbewust van de selecties en keuzes die bij het maken van een tv-journaal te pas komen. Voor hem of haar is het tv-journaal hét nieuws, zijn venster op de wereld. Als het niet op het tv-nieuws is geweest, is het dan wel gebeurd?

Advocaten uit het nieuws

De Orde van Vlaamse Balies (OVb) heeft een meer dan opvallend reglement uitgevaardigd over de omgang van advocaten met de media. Zo mag een advocaat voortaan geen interviews meer toestaan in toga of in het gerechtshofgebouw. Verder dient hij "er voor te waken zijn medewerking aan de geschreven pers afhankelijk te stellen van de voorafgaande kennisgeving van de te publiceren tekst".

Met het reglement, dat op 11 augustus e.k. in voege treedt, wil de OVb ingaan tegen de mediatisering van het justitiegebeuren. Of zoals OVb-voorzitter Geneviève Boliâu het zegt in De Juristenkrant: "We hebben de voorbije weken alle avondjournaals van VRT en VTM opgenomen en de items met advocaten eens op een rijtje gezet. Onvoorstelbaar! Ik kan u zeggen dat we soms diep ongelukkig waren als we al die uitspraken aanhoorden. Een advocaat moet toch zijn beroepsgeheim respecteren?" In mediakringen wordt gevreesd dat de praktische contraintes die worden opgelegd elke serieuze communicatie vanwege advocaten onmogelijk zullen maken. Dat is des te pijnlijker, nu zowel het Openbaar Ministerie als de zetelende magistratuur de nood aan communicatie naar het publiek wel alsmaar scherper aanvoelt. De VVJ/AVBB zal de OVb vragen alsnog over het nieuwe baliereglement te worden geconsulteerd. (PD)

Dossier: de Vlaamse journalist (deel 2)

Het profiel van de Vlaamse beroepsjournalist (deel 2)

Els De Bens, Mieke De Clercq & Steve Paulussen
Vakgroep Communicatiewetenschappen Universiteit Gent

In het vorige nummer van De Journalist verschenen de eerste resultaten van het groot-schalige journalistenonderzoek 'de journalist van de 21ste eeuw'. In dit nummer bespreken we de resultaten over aanwerving en promotie, de werksfeer, de journalistieke taken, en het gebruik van het internet. In de derde en laatste aflevering, die in de volgende De Journalist verschijnt, gaat het nog over de redactionele autonomie, de professionele en deontologische opvattingen en de algemene beroepstevredenheid.

In de bespreking van de eerste onderzoeksresultaten zagen we al dat de gemiddelde Vlaamse beroepsjournalist mannelijk, hogeschoold en 39 jaar oud is. Verder stelden we vast dat hij gemiddeld 11,5 jaar journalistieke ervaring heeft, waarvan 9 jaar bij de huidige werkgever. Tweederde van de journalisten werkt vol- of deeltijds in de geschreven pers en ruim vier op de tien journalisten werkt (o.m.) voor een omroep. Maar hoe zijn ze daar terechtgekomen? Welke factoren hebben een rol gespeeld bij hun aanwerving en eventuele promotie? Hoe ervaren ze de sfeer op de werkvloer? Wat zijn hun belangrijkste taken op een doorsnee werkdag? En in hoeverre beïnvloedt het internet het journalistieke werk?

Aanwerving en promotie

Ongeveer één derde van de respondenten is bij hun huidige werkgever terechtgekomen op vraag van de werkgever zelf. 29% heeft spontaan gesolliciteerd en nog eens 29% reageerde op een vacature. De overige 10% verwijst naar andere wegen voor aanwerving (begonnen als freelancer, deelname examen, via informele contacten, ...). 61% van de Vlaamse beroepsjournalisten heeft al enige vorm van promotie gemaakt, al is dat bij vrouwen minder dan bij mannen het geval. De promotie situeert zich zowel op het vlak van loon (49%) als van functie (41%). Daarnaast heeft 59% van alle journalisten reeds meer verantwoordelijkheid gekregen in hun huidige job. Wie nog geen promotie maakte, ziet daarvoor als belangrijkste redenen het gebrek aan doorgroeimogelijkheden (42%) of anciënniteit (12%), of geeft aan dat dit een eigen keuze was en/of dat ze de promotie geweigerd hebben (17,8%). Andere redenen waarom journalisten géén promotie maken, zijn o.m. toeval (11%), leeftijd (6,5%) en het gebrek aan een mentor of sociale netwerken (resp. 5,5% en 4,5%).

Tabel 1: Factoren die een rol spelen bij aanwerving en promotie

	Aanwerving (N=1026)	Promotie (N=409)
Journalistieke vaardigheden	68,5%	71,3%
Motivatie	/	63,7%
Algemene kennis	60,8%	34,2%
Flexibiliteit	50,7%	46,2%

Opleiding	46,3%	6,8%
Toeval	23,5%	6,8%
Anciënniteit	22,6%	45,4%
Specialisaties	20,1%	27,4%
Mentor	/	13,5%
Sociale netwerken	10,6%	6,5%
Technologische vaardigheden	9,9%	8,3%
Leeftijd	9,5%	2,8%
Geslacht	3,3%	0,3%
Andere factoren	10,0%	7,7%

De percentages betreffen het aantal journalisten dat beweert dat deze factoren een rol hebben gespeeld bij hun aanwerving en/of promotie.

Flexibiliteit speelt zowel bij de aanwerving als bij de promotie een belangrijke rol. Ruim de helft van alle journalisten (51%) zegt dat dit heeft meegespeeld bij hun indienstneming, waardoor het als bepalende factor op de derde plaats komt. De twee belangrijkste, weliswaar voor de hand liggende, factoren die een rol spelen bij de aanwerving zijn journalistieke vaardigheden (68,5%) en algemene kennis (61%). Ook de opleiding blijkt belangrijk (46%), net zoals toeval (23%), anciënniteit (23%) en specialisaties (20%). Sociale netwerken, technische vaardigheden en leeftijd zijn dan weer minder bepalend (resp. 11%, 10% en 9,5%). Vergelijken we dit met de factoren die een rol spelen bij de promotie, dan zien we dat algemene kennis (34%), opleiding (7%), toeval (7%) en leeftijd (3%) veel minder doorslaggevend zijn dan bij de aanwerving, terwijl anciënniteit (45%) en specialisaties (27%) zwaarder gaan doorwegen. Verder blijkt dat journalistieke vaardigheden (71%) en voldoende motivatie (64%) essentiële voorwaarden zijn om promotie te krijgen en dat ook een mentor (13,5%) kan helpen. Hoewel de rol die het geslacht speelt bij aanwerving en promotie over het algemeen klein is, zeggen meer vrouwen (6,5%) dan mannen (2%) dat deze factor bij hun aanwerving toch heeft meegeteld.

Werkomgeving

De Vlaamse beroepsjournalisten zijn over het algemeen tevreden over de werksfeer. 81,5% van de respondenten vindt de sfeer op de werkvloer goed tot zeer goed. Ook over de collegialiteit binnen de

Dossier: de Vlaamse journalist (deel 2)

eigen mediasector valt volgens de overgrote meerderheid niet te klagen: slechts 6% van de journalisten laat zich hierover negatief uit. Verschillen tussen de mediasectoren zijn verwaarloosbaar klein. Verder zien we dat journalisten ook over de mediasectoren heen goede relaties met elkaar onderhouden, want slechts 4% vindt de sfeer met collega's uit andere mediasectoren eerder slecht. Buiten de werkuren heeft ongeveer een vijfde van de journalisten (21%) nog regelmatig contact met collega's, maar bij een even grote groep (22%) gebeurt dit zelden of nooit (bij de overige 57% komt het af en toe voor).

Verhoudingsgewijs werden vrouwelijke journalisten al vaker geconfronteerd met discriminatie dan hun mannelijke collega's: 19% van de vrouwen (tegenover 14% van de mannen) werd zelf al gediscrimineerd en 16% van de vrouwen (tegenover 9% van de mannen) kent een of meerdere collega's die het meemaakten. Discriminatie gebeurt in 39,5% van de gevallen op grond van geslacht, maar ook het hebben van kinderen (13%), (gebrek aan) anciënniteit (13%), leeftijd (9%), opleiding (8%) en etniciteit (6%) leiden, naast 'andere factoren' (26%), soms tot een ongelijke behandeling. Verder kreeg 10% van de vrouwelijke – en slechts 1% van de mannelijke – journalisten zelf al te maken met ongewenste intimiteiten, meestal (in 83,5% van de gevallen) verbaal, maar in één op de drie gevallen ook lichamelijk. Op het vlak van positieve actie(s) zien we geen significante verschillen tussen mannen en vrouwen: in beide groepen beweert ongeveer één op vijf dat zijzelf of collega's van hen al te maken hebben gehad met vormen van positieve actie, meestal op het vlak van geslacht.

Journalistieke taken

Zoals blijkt uit de onderstaande tabel bestaat het journalistieke werk voornamelijk uit research, nieuwsgaring en schrijven. Naast research en nieuwsgaring aan het bureau (thuis of op de redactie), behoort ook het veldwerk voor 69% van de journalisten tot de dagelijkse praktijken; 18% besteedt er zelfs het meeste tijd aan. Ook het aanbrengen van nieuwe ideeën en het volgen van andere media behoren op een doorsnee werkdag tot de journalistieke bezigheden, al zijn deze taken voor de meeste respondenten duidelijk minder tijdrovend. Andere belangrijke taken, die meer dan de helft van de journalisten dagelijks bezighouden, zijn: contacten onderhouden met bronnen, publiek en collega's; het controleren en analyseren van informatie en het selecteren van informatie.

Tabel 2: Journalistieke taken op een doorsnee werkdag

	% respondenten voor wie deze taak...	
	tot het dagelijkse journalistieke werk behoort (afz. op 100%)	op 1 staat in de top-3 van taken waaraan hij/zij het meeste tijd besteedt (in %)
Research/ nieuwsgaring aan het bureau (thuis of redactie)	76,0%	20,4%
Schrijven/ redigeren van eigen journalistieke teksten	73,1%	20,6%
Aanbrengen van nieuwe ideeën/ brainstormen	70,3%	2,2%

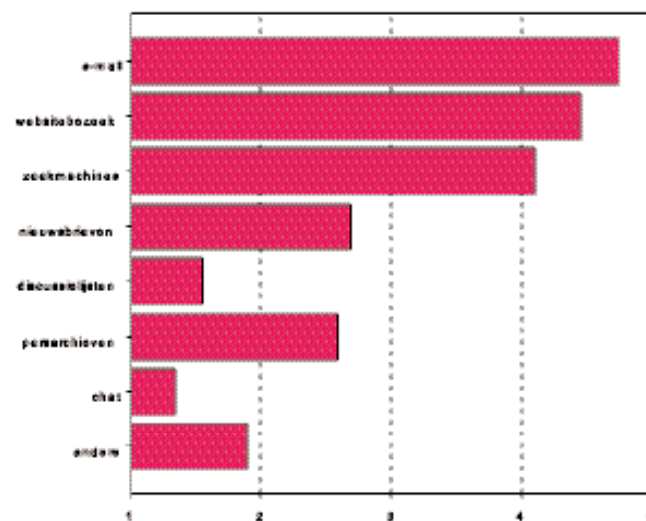
Veldwerk/ interviews en nieuwsgaring buiten de redactie	68,9%	17,6%
Andere media volgen	66,5%	0,7%
Contacten onderhouden met informanten, collega's, publiek	57,8%	0,5%
Controleren en analyseren van informatie	53,7%	1,7%
Selecteren/ uitzoeken van informatie	52,6%	5,0%
Redigeren van teksten van collega's	37,8%	10,1%
Redigeren van persberichten	31,3%	1,3%
Opnames (rtv)	28,2%	6,2%
Supervisie van andere journalisten	25,7%	2,8%
Montage, mix (rtv)	23,8%	0,8%
Organisatorische taken	22,9%	5,1%
Presentatie/ inlezen (rtv)	22,5%	1,4%
Administratieve taken	17,7%	0,2%
Lay-out/ design/ vormgeving	9,4%	0,8%
Andere	5,3%	2,7%

Natuurlijk moeten we benadrukken dat het belang van deze journalistieke taken, en de tijd die eraan wordt besteed, afhangen van het medium waarvoor de journalist werkt en de functie die hij/zij uitoefent. Zo behoren opnames, montage en presentatie uiteraard alleen voor radio- en tv-journalisten tot de activiteiten op een doorsnee werkdag. Bijna een derde (31,4%) van alle radio- en tv-journalisten plaatst 'opnames' in de top-drie van de taken waaraan hij/zij het meeste tijd besteedt. Journalisten uit de geschreven perssector – en dan vooral diegenen die werken als eindredacteur of tekstrevisor – besteden dan weer duidelijk meer tijd aan het redigeren van teksten van collega's en/of van persberichten. Organisatie en supervisie zijn tot slot vooral tijdrovend voor hoofdredacteurs en redactie- of rubriekschefs.

Gebruik van het internet

Het gebruik van het internet is ingeburgerd en lijkt zelfs onmisbaar voor de hedendaagse journalist. 95% van de journalisten e-mailt (bijna) elke werkdag en 85% doet dit zelfs meerdere keren per dag. Slechts 5% van de journalisten beweert geen gebruik te maken van het internet, al zien we dat van deze groep ruim tweederde (68%) toch met e-mail werkt. Hoger opgeleide en jongere journalisten blijken iets meer gebruik te maken van het internet dan hun lager geschoolede en oudere collega's, maar al bij al zijn verschillen op basis van geslacht, leeftijd of opleidingsniveau miniem.

Figuur 1: Gebruik van internettoepassingen door de Vlaamse beroepsjournalisten (berekend op basis van de gemiddelde frequentiescores)

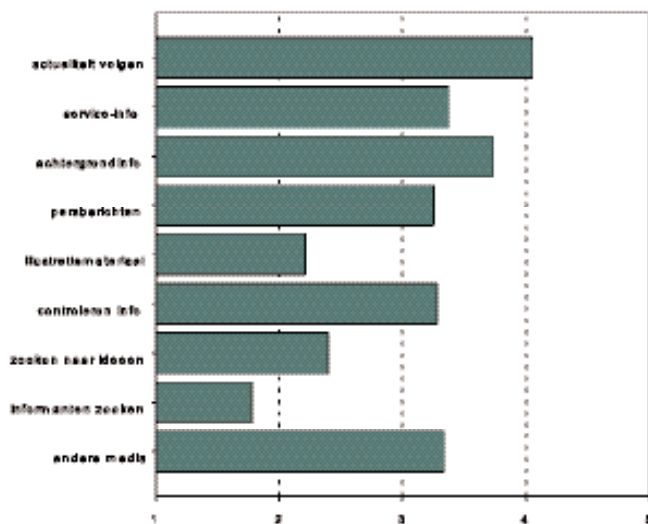

1. zelden of nooit • 2. minder dan 1x per week • 3. 1 tot 3x per week
4. (bijna) elke werkdag • 5. meerdere keren per dag

Dossier: de Vlaamse journalist (deel 2)

Hoewel e-mail de populairste internettoepassing is, zien we dat het internet voor de Vlaamse beroepsjournalist is uitgegroeid tot een belangrijke informatiebron. Dagelijks surft 87% van de journalisten naar een website en gaat 74% doelgericht op zoek naar informatie via zoekmachines zoals Google. Ook de elektronische knipseldiensten en persarchieven zijn blijkbaar nuttige hulpmiddelen, want 57,5% raadpleegt ze minstens 1 keer per week. Daarnaast ontvangt 54% van de journalisten minstens 1 keer per week, waarvan 34% elke werkdag, een of meerdere al dan niet gespecialiseerde nieuwsbrieven in hun mailbox. Het gros van de Vlaamse journalisten (resp. 74%, 88% en 63%) maakt echter zelden of nooit gebruik van elektronische discussielijsten, chat of andere internettoepassingen.

Figuur 2: Redenen voor internetgebruik bij Vlaamse beroepsjournalisten (berekend op basis van de gemiddelde frequentiescores)

1. zelden of nooit • 2. minder dan 1x per week • 3. 1 tot 3x per week
4. (bijna) elke werkdag • 5. meerdere keren per dag

Het zal weinigen verbazen dat de Vlaamse journalisten on line gaan om de actualiteit te volgen. Meer dan driekwart van de journalisten (77%) raadpleegt dagelijks het internet om op de hoogte te blijven van het nieuws; ruim de helft (52%) doet dit meerdere keren per dag. Verder wordt het internet regelmatig gebruikt om doelgericht achtergrond- of service-informatie te zoeken, persberichten te raadplegen, informatie te controleren of andere media te volgen. Voor elk van deze doeleinden gaat minstens 70% van de journalisten wekelijks en 50% (bijna) dagelijks on line. Een minderheid gebruikt het internet om naar nieuwe informanten te zoeken, illustratiemateriaal te verzamelen of nieuwe ideeën voor verhalen te sprokkelen (resp. 59%, 44% en 37% gebruikt hiervoor zelden of nooit het internet).

E-mail, veruit de populairste internettoepassing, wordt door de Vlaamse journalisten vooral gebruikt voor het onderhouden van contacten met collega's en voor privé-doeleinden: respectievelijk 83,5% en 66% doet hiervoor dagelijks een beroep op de elektronische post. 53% e-mailt (bijna) elke werkdag met een of meerdere informanten en nog eens 19% doet dit 1 tot 3 keer per week. Meer dan de helft van de journalisten (resp. 53% en 57%) maakt bovendien 1 tot 3 keer per week gebruik van e-mail om nieuwe bronnen

te benaderen of in interactie te treden met het publiek, al doet een kwart van de beroepsgroep (resp. 23% en 25%) dit zelden of nooit. De meeste Vlaamse journalisten lijken het erover eens dat e-mail niet geschikt is om mensen te interviewen: 72,5% voert zelden of nooit een vraaggesprek via e-mail en van de anderen doet 16% dit minder dan 1 keer per week.

Het mag dus duidelijk zijn dat ook in Vlaanderen de journalisten vertrouwd zijn met de mogelijkheden van het internet en e-mail. Hierin verschillen ze dan ook nauwelijks van hun collega's in andere westerse landen (de VS, Nederland, Finland, Duitsland, ...), waar studies eveneens aantonen dat het internet is uitgegroeid tot een onmisbaar communicatiemiddel en belangrijke informatiebron voor de hedendaagse journalist.

Journalisten en politieke voorkeur: de relatie enigszins verijnd

In de vorige aflevering werden de resultaten over de partijvoorkeur van de Vlaamse beroepsjournalisten besproken aan de hand van hun kiesgedrag in 1999 en hun kiesintentie in 2003. Sommige lezers merkten op dat men bij optelling van de verschillende percentages boven de 100% uitkomt. Dit komt eerst en vooral doordat bijna een kwart van de journalisten voor Kamer en Senaat blijkbaar op verschillende partijen stemde. Toch sloop er in de berekening van de partijvoorkeur nog een lichte vertekening, omdat we over het hoofd hebben gezien dat 4% van de respondenten zelfs meer dan twee partijen aanstippen bij de vraag naar hun kiesgedrag in 1999 (waarschijnlijk omdat ze ook hun stem voor de verkiezingen van het Europees en/of Vlaams parlement hebben vermeld). 1,7% van de respondenten stipte meer dan twee partijen aan bij de vraag naar hun kiesintentie in 2003. Uiteraard hadden we deze respondenten uit onze analyse moeten weren. Hieronder geven we daarom, met onze excuses, de correcte percentages voor de partijvoorkeur van de Vlaamse beroepsjournalisten in 1999 (kiesgedrag) en 2003 (kiesintentie):

	1999	2003
Agalev	49,2%	29,1%
CVP - CD&V	7,8%	8,1%
SP - SP.a/Spirit	29,8%	41,7%
VLD	23,0%	21,6%
Vlaams Blok	1,7%	2,7%
VU/ID21 - N-VA	8,9%	8,7%
Vivant	1,1%	/
Blanco	3,0%	5,4%

Nieuws van de verenigingen

AVBB presenteert Memorandum aan nieuwe beleidsverantwoordelijken

Zoals in 1999, heeft de AVBB een Memorandum met desiderata opgemaakt voor de nieuwe verkozenen in het Belgische parlement en de regering. Vanzelfsprekend wordt daarbij gefocust op federale materies: het beroepsstatuut (de titel van beroepsjournalist en de daarmee samenhangende faciliteiten), het sociaal statuut, en de verhouding tussen pers en gerecht. Het Memorandum 2003 wordt eerstdaags in brochurevorm aan de nieuwe beleidsverantwoordelijken bezorgd.

De AVBB vraagt ondermeer om het wettelijk bestaande onderscheid tussen 'beroepsjournalisten' en 'journalisten van beroep' te heroverwegen. De eersten werken voor algemene nieuwsmedia, de tweede voor gespecialiseerde media (de zogenaamde 'periodieke pers'). Het alternatief bestaat erin iedereen die professioneel journalistiek bedrijft bij een voor het publiek toegankelijk medium het (ene) statuut van beroepsjournalist te verlenen.

Op het arbeidsrechtelijke vlak dringt de AVBB aan op de herinvoering van een nationale CAO voor dagbladjournalisten. Gelijklopende stelsels met minima inzake verloning en andere werkvoorwaarden moeten gelden voor de audiovisuele nieuwsdiensten. Inzoverre het PC 227 (voor de private omroepen) en een eventueel op te richten Paritair Comité voor de geschreven pers over journalisten zouden gaan, eist de AVBB als representatieve beroepsvereniging bij de besprekingen betrokken te worden. Een belangrijk pijnpunt blijft voor de journalistenvereniging het voortwoekeren van de valse zelfstandigheid op vele redacties. Al te veel freelancers wordt hierdoor het gerechtvaardigd statuut van loontrekkende onthouden.

De AVBB dringt verder aan op een betere erkenning van de persdocumenten, bijvoorbeeld door de ordediensten. In de relatie tussen pers en justitie wordt gepleit voor een definitieve regeling van het bronnengeheim. Maar ook de mediahuizen zelf dienen beter te waken over de kwaliteit en onafhankelijkheid van het journalistieke werk, bijvoorbeeld door de invoering van redactiestatuten. (PD)

VVJ dient opleidingsproject in bij Vlaamse mediahuizen en Vlaamse overheid

De VVJ heeft de Vlaamse uitgevers en het kabinet van de Vlaamse minister van Media op 6 juni een uitvoerig projectvoorstel bezorgd in verband met de opleiding van journalisten. De VVJ beoogt daarmee niet de oprichting van nog eens een nieuwe 'journalistenschool', wel staat de bedoeling voor om de opleidings- en bijscholingsmogelijkheden van iedereen die effectief als journalist aan het werk gaat te optimaliseren. Het uitgangspunt is de paradoxale vaststelling dat er nooit zoveel journalistenopleidingen waren als vandaag, maar dat nog altijd een grote groep journalisten op de werkvloer actief is zonder ook maar iets van serieuze opleiding achter de kiezen te hebben.

Het project omvat een vormingsprogramma dat elke beginnende journalist na verloop van twee jaar idealiter heeft gevolgd. Volgens de filosofie van de eindtermen in het Vlaamse onderwijs, worden eventuele vooropleidingen vanzelfsprekend in rekening gebracht. De vormingsonderdelen betreffen bijvoorbeeld het beroepsstatuut (erkenning, persdocumenten), je rechten en plichten als freelancer, de journalistieke deontologie, mediarecht, de verhouding tussen pers en gerecht, etcetera. Oudere journalisten kunnen op hun beurt kiezen tussen een breed gamma van bijscholingsmogelijkheden. Het VVJ-project wil allesbehalve een keurslijf opleggen, maar houdt maximaal rekening met de verschillen tussen de soorten van media.

Voor de praktische begeleiding wordt de oprichting van een Vlaams Opleidingscentrum naar voren geschoven. Dit moet paritair worden beheerd door de VVJ en de mediadirecties. Ook van de Vlaamse overheid wordt een inbreng verwacht, net zoals het de bedoeling is maximaal samen te werken met al bestaande journalistenopleidingen in het land.

Het kabinet van de minister van Media nam het projectvoorstel op in de gesprekken die momenteel lopen over een nieuw Protocol tussen de Vlaamse Gemeenschap en de geschreven perssector. Eind van de maand juni zou de minister een tekst op tafel leggen. (PD)

Belga lanceert Press Agenda

Het persagentschap Belga lanceert een nieuwe dienst: Belga Press Agenda online (www.pressagenda.be). Deze biedt dagdagelijks een omvangrijk overzicht van persontmoetingen in ons land. Aan bod komen persconferenties, openingen, productlancerings, seminaries, colloquia, workshops, manifestaties, beurzen en dies meer, dit alles rond algemene, economische, politieke, juridische, culturele, sportieve en andere thema's.

De site bevat een gebruiksvriendelijke zoekinterface met diverse selectiecriteria om alles eenvoudig terug te vinden. Aan de hand van een gepersonaliseerd profiel (keuze sectoren, type evenementen of geografische bestemmingen) krijgt de gebruiker een wekelijks overzicht van activiteiten. In de loop van de week volgen er updates per e-mail. Het normale tarief bedraagt 120 euro per maand. Maar voor zelfstandige journalisten aangesloten bij de VVJ en de AJP geldt een voorkeurtarief van 80 euro per maand (excl. BTW van 21 procent).

Voor meer inlichtingen: Olivier Simonis 02/743.34.03.

(LV)

Essay

Toch vreemd: tijdens de voorbije verkiezingsepisode was er misschien wel meer te doen rond de rol van de media dan over de politieke inzet zelf. Vooral de openbare omroep ging over de tong. Oppervlakkig, arrogant en te vriendelijk voor extreem-rechts, waren de kritieken. In onderhavig essay slaat VRT-TV-hoofdredacteur Leo De Bock van zich af. De lezer weze vooraf gewaarschuwd voor de bijtende ondertoon.

Over infotainment, democratie en intellectuelen

Leo De Bock

Hoofdredacteur VRT-Televisienieuwsdienst

Foto: Bart Dewaele

Er is nog nooit zoveel democratie geweest als vandaag. Er is nog nooit zoveel over politiek, over politici en over programmapunten van politieke partijen gesproken als tijdens de jongste verkiezingen. Daar kan niemand omheen. En dat de media en met name televisie daarin een belangrijke rol hebben gespeeld, dat ze van de politiek een onderwerp van gesprek hebben gemaakt, dat is ook duidelijk. Dat er een oververzadiging was, dat de mensen er genoeg van hadden, dat de verkiezingsprogramma's en -bladzijden hun de oren uitkwamen, is een fabeltje gecreëerd en zorgvuldig aangewakkerd door journalisten zelf. We hebben de cijfers nu, we

kunnen die analyseren en ze liegen niet. Als mensen er genoeg van hebben stijgen de cijfers niet, dan dalen ze. En ze stegen. En dat is bemoedigend.

Wat ontmoedigend is, is het discours dat gevoerd wordt wars van de betrokkenen, de kijkers, de lezers. Het steekt de ogen uit, de ogen van persgroepen, de ogen van hypercorrect denkende collega's vooral: bijna een miljoen mensen die het in hun hoofd halen op een zondagavond naar een politiek quizje, een veredeld Flairtestje te kijken, de meer dan een miljoen Vlamingen die de verkiezingsshow willen zien. Zoveel mensen die tegelijk naar eenzelfde programma kijken dat niet alleen maar de ambitie heeft te amuseren, dat moet argwaan oproepen, zelfs bij mensen die het programma niet gezien hebben. Die openbare omroep hoeft ook helemaal geen massamedium te zijn toch? Is die omroep er niet voor de weldenkende bovenlaag die het medium misprijst?

Het was gauw duidelijk: het gros van de intelligentsia in Vlaanderen heeft het uitgerekend van dat succes op de heupen gekregen en maakt de televisie rabiaat verantwoordelijk voor grote bedreigingen die mensen maar niet onder ogen blijken te willen zien.

Dé maatschappelijke discussie die alleen in deze entertainmentvorm, bijna alleen nog in de media wordt gevoerd, dat kan toch niet. Het middenveld dat aan belang verliest, dat kan toch niet; méér: dat middenveld is vervangen door het monopolie van de media, een bangelijke ontwikkeling die het democratische gehalte van de samenleving reduceert. Men kan het niet genoeg zeggen en schrijven: het is een verantwoordelijkheid van verkiezingsprogramma's op televisie. Niemand die eraan denkt dat bepaalde politieke partijen het middenveld bewust hebben verwaarloosd, dat dat middenveld hen niet goed uitkwam...

De criteria van de media, zo lees ik en hoor ik in ons eigen programma 'Nachtwacht', slaan over op de politiek waardoor politiek een verkoopproduct wordt. De politiek als warenhuis. Politieke shopping, met veel witte producten in de rekken. Alles lijkt op elkaar, het ene warenhuis op het andere. Onduidelijke joint ventures, naamsveranderingen, een kat vindt er haar jongen niet in terug. Hebben we niet net daarom verhelderende programma's nodig? En voldoende? Op verschillende leesten geschoeid?

Maar nee, de indruk wordt gewekt dat het vroeger toch allemaal zo veel beter was. Toen stonden partijen nog voor duidelijk verschillende maatschappelijke opvattingen, toen kregen politici nog de kans hun tijd te nemen voor een uiteenzetting, zonder te worden onderbroken door arrogante journalisten die er misschien het grijs wat zouden willen uithalen, toen dankten journalisten een excellentie nog voor een nietzeggend commentaar. De voorbereiding van 50 jaar nieuwsdienst waar ik mij al een tijdlang mee inlaat, is op dat stuk zéér leerzaam en nuttiger dan geschiedenisboekjes. Toen hadden charisma en overtuigingskracht hier en daar nog wel es wat te maken met een toernée générale meer of minder. Toen hadden eerbiedwaardige ministers het over wat mensen echt bezighield en werd er ook absoluut in die zin beslist. Moeilijke kwesties werden zo elaboraat uitgelegd dat zelfs alle professoren mee waren. Dat is al lang niet meer zo. Nu is er een democratisch deficit. En toch noemt een deel van de intelligentsia in koor een minister die rekening houdt met wat mensen willen een platte populist.

Want de mensen wéten niet wat ze willen natuurlijk. Ze krijgen stellingen voorgeschoteld die elke nuance uit het debat halen. Natuurlijk wil toch iedereen lastenvermindering? En dat iedereen zijn straf uitzit. Wat een enge benadering zeg. Verkleuring gewoon. Ach dat infotainment. De quizjes. De vervlakking. Het is toch allemaal zoveel complexer en niet in één twee drie uit te leggen. Dát moeten wij doen: de mensen tracteren op tractaten, ze geen details onthouden, de ingewikkeldheid, de ernst, de saaiheid wellicht als norm gebruiken.

Ooit al van de samendrukbare straf gehoord? Van de wet Lejeune? Ja, wij wel. Wij begrijpen dat, maar al die gewone mensen, die trappen gewoon in de val, uitgezet door de televisie waar ze zoveel gehaaider zijn en alleen maar uit op veel kijkers. En daarom te veel show en te weinig informatie. Amerikaanse toestanden zijn niet ver weg. Terwijl: wat dan show heet, beklijft wel, het geeft ons antwoorden die we anders niet vernemen, we zien even de mens achter het wetstraatpantser, de mens die zich staande kan houden of net niet, die geloofwaardig en zichzelf blijft of net niet. En die

Essay

Het verleden herlezen

Over het korte geheugen van journalisten

Luc Huyse

Een goede maand geleden word ik 's zondags opgebeld door een journaliste van De Morgen. Of ik even commentaar wil geven op de verbale bananenschil waarop Patrick Janssens was uitgegleden. Had die nu toch wel beweerd dat mannen in de politiek beter geëquipeerd zijn dan vrouwen, want beschikkend over performanter netwerken. Mijn eerste reactie is: daar kan u toch best een vrouw over aanspreken. Wie zou dat dan moeten zijn, zucht de journaliste. Ik suggereer Rita Mulier, de grande dame van het Vlaamse feminisme, en Mieke Van Haegendoren, voormalig voorzitter van de Nederlandstalige Vrouwenraad. Nooit van gehoord, zegt ze.

Een studie van de Gentse universiteit heeft het net uitgebracht: in Vlaanderen ligt de gemiddelde leeftijd van de beroepsjournalist op 39 jaar. Er zijn journalisten die ouder zijn en weer anderen die veel jonger zijn, zo is dat met gemiddelden. De dame die mij opbelde behoort, aan haar stem te horen, tot de laatste categorie. Neen, natuurlijk is jong zijn geen zonde. Je kan er dezer dagen zelfs minister-president mee worden. Maar dat eerste cijfer, gemiddeld 39 jaar, leert me wel dat de helft van de journalisten na 1964 geboren is. Voor hen zijn de schoolstrijd van de jaren vijftig, de bittere winterstakingen van 1960, de snelle ontkerkelijking na 1965, de meirevolte van 1968, de eerste staatshervormingen, de machtsgreep van Wilfried Martens en Jean-Luc Dehaene in 1972, de seksuele revolutie, de oliecrisis, de doorbraak van het feminisme, de opmars en ondergang van Leo Tindemans, de invasie van de jonge Turken rond Karel Van Miert en Louis Tobback, de ontzuiling en nog zoveel meer volkomen voltooid verleden tijd. Toch wegen deze ontwikkelingen nog volop op wat nu gebeurt.

Toegegeven, het tekort is te verhelpen met een goede scholing, met verstandig lezen en via het contact met oudere collega's. Maar daar zit nu precies een deel van het probleem. hoor ik niet voortdurend klagen over de opleiding van journalisten in Vlaanderen? En hebben mediamensen nog de tijd om ervaring op te doen? Enkele jaren geleden interviewde ik 33 Vlaamse journalisten die, toen Dutroux plots voor nieuws zorgde, over die zaak gingen berichten in de krant, op de

radio of op de televisie. Slechts een minderheid had ooit aan gerechtjournalistiek gedaan. Een van de journalisten zei me toen: " ... overall deed iedereen plots het gerecht. Mensen die de sector nog nooit gevolgd hadden, schreven over het gerecht. Ze begrepen de werking niet, maakten fouten en leden aan paranoia door gebrek aan kennis. Dit leidde op de persconferenties van het parket tot eindeloos tijdsverlies omdat alles telkens opnieuw moest worden uitgelegd." Door de vroege verbanning van vijftigers en jonge zestigers hebben nieuwkomers op een redactie ook minder schouders om op te leunen. Tegelijkertijd is ook het collectief geheugen van een krant of een zender verzwakt. Of wordt het stilaan vervangen door de zoeksite van Google? Er is evenwel goed nieuws. Het magazine van de Vlaamse Vereniging van Beroepsjournalisten meldde onlangs met terechte tevredenheid dat de Vlaamse regering 900.000 EUR uittrekt voor de financiering van 'projecten tot valorisatie' van ervaren, maar helaas oudere redacteurs.

Als journalist schrijven en spreken over vandaag vereist zicht op gisteren en eergisteren. Wie dat niet kan, want opgescheept met een te kort geheugen, loopt het risico om de waan van de dag als historisch te beschrijven, om tijdens een interview de verkeerde vragen te stellen of om bij gebrek aan relativering uit de bocht te gaan. Veel ontwikkelingen die nu als 'historisch' worden bestempeld zijn immers helemaal niet zo nieuw. Vaak zijn er in het verleden van dit land oudere exemplaren van te vinden.

Wat nieuw lijkt en in die termen beschreven wordt is het vaak juist niet. Dat nogal wat journalisten, gezien hun jonge leeftijd, een kort geheugen hebben verklaart veel. Maar niet alles. Ik heb de indruk dat directies en hoofdredacties van kranten en zenders 'nieuw' als kwalificatie van een politieke ontwikkeling niet ongenegen zijn. Nieuw is nieuws. Dat prikkelt lezers, luisteraars en kijkers. Verjonging van een redactie is daarom een aantrekkelijke strategie. Wie pas aantreedt kijkt met een onbevanging, niet door historisch inzicht vertroebeld, blik naar wat er in de politiek gebeurt. En ziet alles als nieuw.

"Bracke&Crabbé was erger dan politainment, het was – zoals Leo De Bock zelf in Humo zei – toneel. Met als extra verzwarende omstandigheid dat sommige journalisten politici dan ook nog eens leren hoe ze met de media moeten omgaan."

Rik van Cauwelaert, hoofdredacteur Knack, op een Tegenstellingen-debat over politiek & media in Antwerpen op 13 juni 2003

"Tijdens de verkiezingen van 18 mei deden verschillende kranten uitermate hun best om de kiezer te informeren. Ik herinner me niet ooit eerder zo'n kalme, degelijke, informatieve aanpak te hebben meegemaakt. Het was alsof die kranten wilden compenseren voor de affaires en het politainment.

En toch waren de verkiezingen zuivere dramademocratie. Het werd een clash van idolen."

VUB-socioloog Mark Elchardus op hetzelfde debat.

"Net als alle maatschappelijke activiteiten is ook het politieke bedrijf het best gediend met een mix van jong en oud. Maar onder druk van de mediatisering lijkt dat evenwicht compleet zoek te zijn. Politiek dreigt steeds meer te verworden tot een grote, voortdurende verkiezingscampagne. Politici die niet meteen scoren in de peilingen en praatprogramma's worden nog sneller vervanger dan voetbaltrainers wier ploeg de laatste twee matches verloor. Hoe dat te combineren valt met de basisregels van

Bij het vertrek van Eric Claeys

Kris Vanderhaegen

Het leek heel even op een subtiel spelletje. We schrijven woensdag 18 juni 2003, 's ochtends neemt de raad van bestuur van de Vlaamse Uitgeversmaatschappij (VUM) akte van het vertrek van Guido Van Liefferinge als algemeen hoofdredacteur van de kranten Het Nieuwsblad en Het Volk. Amper enkele uren later verspreidt de Vlaamse Media Maatschappij (Vmma) een interne mededeling en een persbericht. Eric Claeys stapt na zes jaar op als algemeen directeur. Niet het imago-probleem waarmee VTM worstelt, noch de tegenvallende kijkcijfers van het journaal deden Claeys overstag gaan. Neen, precies hij die zes jaar lang 's ochtends als eerste in de Medialaan arriveerde en er heel vaak 's avonds het licht uit deed, moest om gezondheidsredenen de handdoek in de ring gooien.

Een bezoek aan New York liep in mei ei zo na faliekant af. Claeys stortte er in elkaar en kon door tussenkomst van VTM-correspondent Bart Vandoorne naar één van de betere ziekenhuizen van de metropool overgebracht worden. Het nieuws sloeg in Vilvoorde in als een bom. Even werd zelfs gedacht dat Claeys geveld was door sars, maar uiteindelijk luidde de diagnose dat het om een zware longontsteking ging. De hoofdgeneesheer drukte hem op het hart dat hij door het oog van de naald gekropen was. Na een verblijf van twee weken in het ziekenhuis, keerde Claeys terug naar Vlaanderen. Hij ging er veel sneller dan iedereen had gedacht terug aan de slag, maar voelde dat hij zich niet meer voor de volle honderd procent kon inzetten. Uiteindelijk koos hij, naar eigen zeggen, voor één keer voor zijn gezondheid. Claeys verlaat niet enkel de Vmma, maar vertrekt uit De Persgroep, hoofdaandeelhouder van de Vmma en uitgever van onder meer de kranten De Morgen en Het Laatste Nieuws.

Cijfertjes

De uitgeverij is niet alleen de algemeen directeur van haar audiovisuele poot kwijt, ze moet het voortaan zonder een hard werkend lid van het kerncomité van de groep stellen. Voor topman Christian Van Thillo een ware opoffer, want hij en Claeys werkten 13 jaar lang samen als de beste vrienden. Het klikte al meteen bij het allereerste kennismakingsgesprek. "U bent toch geen fils à papa", vroeg Claeys stoutmoedig aan Van Thillo, die anno 1990 als het enfant terrible van de Vlaamse media werd beschouwd. De combinatie van doorzettingsvermogen, lef en als het moet een grote mond zijn de ideale mix waarmee Van Thillo graag geconfronteerd wordt. Zijn keuze voor Eric Claeys was dan ook niet verwonderlijk toen hij hem in 1997 vroeg om het zieltoegende VTM weer op het juiste spoor te zetten. VTM maakte verlies en was niet langer de cashkoe die sedert haar ontstaan in 1989 door de aandeelhouders was leeggezogen. "Claeys is de man van de cijfertjes, hij zal op alles en nog wat gaan bekibbelen", hoorde je links en rechts beweren. En zo geschiedde, met één belangrijk detail: Claeys viseerde geen personeelsleden en ging niet

met de botte bijl het personeelsbestand uitdunnen.

Beknibbelen op de factuur van de productiehuisen en met minimale investeringen het maximale rendement sorteren, typeerden wel zijn stijl. Het maakte hem bij vele producenten niet echt populair, maar een beetje zakenman geeft achteraf toe dat ze tijdens de gouden jaren van de zender hun kassa wel eens overmoedig hadden laten rinkelen. De keerzijde van de medaille bleek al snel de heropstanding van de openbare omroep VRT. Op 12 februari 1996 was daar ene Bert De Graeve neergestreken die dezelfde oefening maakte. Precies op het ogenblik dat VTM zich moest concentreren op een fikse besparingsronde, kreeg de VRT vers kapitaal van de Vlaamse regering toegestopt. De VRT moest zoveel mogelijk Vlamingen bereiken met een mix van aantrekkelijke programma's die zich op de hele Vlaamse bevolking richtten.

'Boer Claeys'

Dit zinnetje uit de nieuwe mission statement van de VRT, bleef Claeys zes jaar zuur opbreken. Zijn pleidooien om aan te klagen dat de VRT programma's maakte die helemaal niet op de publieke omroep pasten, zijn legendarisch. Met Bert De Graeve boterde het overigens nooit goed. Ootmoedig bekende Claeys in zijn allereerste uitgebreide interview in de krant De Morgen dat De Graeve zelfs niet aan de telefoon kwam als hij naar de Reyerslaan belde. Dat De Graeve daarentegen wel met Christian Van Thillo ging lunchen, zat hem hoog. Het dédain bereikte volgens hem een hoogtepunt toen De Graeve de historische woorden 'boer Claeys' in de mond nam. Zijn uitspraak haalde alle Vlaamse kranten en Claeys voelde zich in zijn eer gekrenkt. Toen De Graeve vorig jaar opstapte, werden de jarenlange vete tijdens een etentje overigens bijgelegd.

's Mans lef om harde noten te kraken en daarbij de hoge woorden niet te schuwen zijn ook legendarisch. Vedetten die niet meer in het plaatje pasten, werd hun exclusiviteitsstatus ontnomen, anderen werden resoluut de deur gewezen. Tegenpruttelen duldde hij niet altijd. Sommigen werden wandelen gestuurd met de woorden 'Sue me, see you in court', waarmee de kous vaak af was omdat de beste advocaten en de langste financiële adem meestal de doorslaggevend factor bleken.

Eric Claeys trekt zich nu terug. Hij wil de eerste maanden de nodige tijd nemen om te herstellen en om terug op adem te komen. Claeys geeft de fakkel door aan Peter Quaghebeur die hij zelf heeft opgeleid. Ongetwijfeld zal PQ, voor de vrienden, nog heel vaak aan de telefoon hangen. Niemand gelooft trouwens dat Eric Claeys de Vmma, noch De Persgroep kan loslaten. Wedden dat hij volgende jaar toch weer opduikt binnen de groep?

Persoonlijke PS : VR GR KV

een goed bestuur is iets minder duidelijk."

Ivan Broeckmeyer in de Financieel-Economische Tijd van 7 juni 2003

"Frea heeft de kans gehad om in de media te 'performeren' doordat ze 'de dochter van' was, maar voor de rest heeft ze het zelf gedaan. Toch is zo'n mediamaatschappij niet zonder gevaar. De media moeten zich aanpassen aan de impact die ze hebben."

Uittredend minister en dito politicus Luc Van den Bossche in De Standaard van 9 juni 2003

"Ik krijg het vooral op mijn heupen van politici die vinden dat wij het Blok zouden moeten doodzwijgen, terwijl wij als burgers moeten dulden dat extreem-rechts in het parlement op de banken naast diezelfde politici zit. Als ze in het halfrond het spel mee mogen spelen, kan dat in de media niet anders."

VTM-nieuwsanker Dany Verstraeten in De Morgen van 14 juni 2003

"Zo dreigen politici te worden wat Anna Kournikova is voor het toptennis: geen geweldige speelster, maar voor velen een plezier om naar te kijken. De vraag is dan wel waar en door wie de politieke macht écht wordt uitgeoefend."

Marc Reynebeau in Knack van 18 juni 2003

Interview

Eigenlijk wilde De Journalist al langer een interview publiceren met Dirk Van Mechelen. De Mediaminister en zijn medewerkers verzekerden de VVJ vier jaar geleden van entoesiaste steun voor haar vernieuwingsplannen, ze losten een aanslepend financieel dossier op, en ze zetten mee hun schouders onder de Raad voor de Journalistiek. Maar hoe gaat dat? In de vernieuwde De Journalist konden we moeilijk meteen met een interview met een politicus uitpakken. Daarna kwam het er stomweg niet meer van, kwam er telkens iets tussen. En toen was Dirk Van Mechelen plots geen minister van Media meer. In de zoveelste herschikking van de Vlaamse regering ging de portefeuille naar nieuwkomer Marino Keulen. Toch praten we eerst nog eens met de oude. Noem het een kennismakings- en afscheidsgesprek tegelijk.

Een journalist is zoals goede wijn

Afscheidsgesprek met Mediaminister Van Mechelen

Luc Standaert, Pol
Deltour, Marleen Sluydts

Foto: Jos Verhoogen

DJ: Terugkijkend op vier jaar mediabeleid, wat beschouwt u als uw belangrijkste verwezenlijkingen?

Dirk Van Mechelen: "Met het belang van de pers in een democratie voor ogen, hebben we getracht zowel de uitgevers als de journalisten rechtvaardig te dienen. Voor de uitgevers hebben we een model van fair competition opgesteld, waarbij zowel publieke als private initiatieven mogelijk zijn, om zo tot een rijk en divers medialandschap te komen. De journalisten hebben we de middelen en de onafhankelijkheid gegeven om hun opdracht te vervullen. Dat hebben we gerealiseerd door een brugfunctie naar de uitgevers toe te vormen, want journalisten beoefenen hun vak weliswaar voornamelijk vanuit idealisme en engagement, maar dat betekent niet dat ze uitgebuit mogen worden. De besprekingen daarover werden gevoerd in een sfeer van vertrouwen, wat veel meer succes opleverde dan bijvoorbeeld de decreten van de jaren '90, die vooral op wantrouwen gestoeld waren en die daardoor geen enkele marge toelieten. Zo zijn we er in geslaagd het 'contentieux' van het verleden op te ruimen, een nieuw klimaat te creëren en het verlies van vertrouwen in de media tegen te gaan, o.a. door het principe van zelfregulering via de Raad voor de Journalistiek. Dat zijn drie belangrijke voorwaarden die vervuld werden vanuit de overheid."

DJ: Als VVJ hebben we het bijzonder gewaardeerd dat we onlangs uitgenodigd werden om, samen met de Vlaamse uitgevers, over journalistenopleiding te praten in het kader van het nieuw af te sluiten Protocol met de geschreven pers. Kan er volgens u langs die weg ook

over andere dingen gepraat worden ?

Van Mechelen: "Als het van mij afhangt zeker wel. We hebben in het verleden trouwens al aandacht geschonken aan het probleem van de economische wetmatigheden met betrekking tot de sociale zekerheid. Een journalist is geen bandwerker die blij is om op brugpensioen te kunnen gaan. Een journalist is zoals goede wijn, hij wordt juist beter met de jaren en het is belangrijk voor een redactie om haar collectief en historisch geheugen te bewaren. Toch worden beide door de sociale zekerheid op dezelfde manier behandeld en laat men dus eigenlijk de 'betere' mensen gaan. Daartegenover stellen wij een methodologisch programma dat de uitgevers stimuleert om dat 'geheugen' te bewaren."

DJ: U had het ook over een fair competition model voor de mediahuizen. Maar is er op dit moment sowieso nog wel van competitie sprake, als we zien hoe VTM in de touwen ligt ?

Van Mechelen: "Men bekijkt zulke verschuivingen veel te veel op korte termijn. Net zoals met economische groei gaat dat met ups and downs. Een paar jaar geleden leek VTM het juist heel goed te doen en kwam er pas een late reactie van VRT. Uiteindelijk kwam die reactie er wel, waardoor de VRT nu op een normaal niveau functioneert in vergelijking met andere landen, terwijl VTM hetzelfde in de problemen raakte door 'overinvestments' en personeelsproblematiek. Eric Claeys heeft dat rechtgetrokken en VTM terug financieel gezond gemaakt, maar door de focus op de economische factor dreigt ze haar creativiteit te verliezen. De VRT heeft hun vernieuwende elan van de beginjaren overgenomen, onder andere met Woestijnvis. VTM moet nu haar aandacht opnieuw op de 'content' richten en meer samenwerken met VRT, wat in de praktijk momenteel al aan de gang is. En niet alleen met VRT, maar ook bijvoorbeeld met VT4 is de grondslag voor een betere verstandhouding reeds gelegd. Dit leidt tot grotere stabiliteit in het medialandschap."

DJ: Het sluitstuk van het fair competition model is het knipperlichtenmodel, dat tijdig moet waarschuwen voor riskante concentratiebewegingen. Volgens oppositiepartij CD&V is dat systeem een maat voor niks, en dringt een decretaal kader zich op.

Van Mechelen: "Er werd een voorstel gedaan om algemene sancties in te voeren, maar ik meen dat we ons niet moeten spiegelen aan Amerika bijvoorbeeld. Het medialandschap hier is zeer flexibel en daardoor zeer kwetsbaar. We moeten dus heel zorgvuldig te werk gaan. Er werd reeds een mediatoezichtsorgaan opgericht waarmee we de begeleidende rol van de overheid kunnen waarmaken, zonder dat we in Berlusconi-achtige toestanden terechtkomen en zonder dat het economisch onleefbaar wordt. Daarnaast hebben we ook veel tijd besteed aan de verdere liberalisering van de audiovisuele sector. Het monopolie van de publieke zender werd afgeschaft en commerciële zenders hebben de kans gekregen om zich op een volwaardige manier te ontwikkelen, te beginnen met het kabeldecreet van VTM. Hetzelfde geldt voor het radiolandschap: na de landelijke commerciële radio kan, dankzij het nieuwe frequentieplan, nu ook ruimte gemaakt worden voor regionale private radio en lokale initiatieven, waardoor men de aandacht tevens meer op de inhoud kan richten."

Daarenboven is het digitale TV tijdperk aangebroken, waarbij Vlaanderen een prominente rol zou kunnen spelen op wereldvlak. Samenwerking en een andere manier van denken zijn daarvoor noodzakelijk. Maar de grondslag is al gelegd met de 'pax digitalis', waarbij zowel de media als Telenet, Belgacom en de Vlaamse ondernemingen betrokken zijn. Dit geeft ons een groot voordeel ten opzichte van het buitenland. We hebben een groot budget tot onze beschikking om die interactieve media te ontwikkelen. Iets waar het io-project in Schoten, dat nu ten einde loopt, reeds veel in bereikt heeft en dat zeker navolging zal krijgen in verschillende 'spin-offs', zoals de 'Ketnet interactive community'. In plaats van mensen aan te sporen tot het gebruik van internet, breng je internet naar de mensen via tv. Op die manier kan men de digitale kloof dichtten tussen de kennisarmen en de kennisrijken en kan de openbare omroep zijn opdracht beter invullen. TV kijken zal een veel actiever proces worden en niet louter een passieve kennisvergarig."

DJ: Door de digitalisering krijgen we elke dag een Doe de Stemtest op TV ?

Van Mechelen: "Onze plannen zijn eerst op hoongelach onthaald, maar worden nu als een serieuze visie aangezien en met succes ontwikkeld. Rest nog de productiehuisen te overtuigen van de noodzakelijkheid tot omschakeling. Zo'n evolutie leidt immers altijd tot grote veranderingen. Denk maar aan de overgang van wit-zwart naar kleurentelevisie, dat vereiste ook een heel andere manier van denken. En ook deze evolutie is werkelijk grensverleggend. Door de digitalisering zal bijvoorbeeld iedere persoon voor zich bijkomende informatie over programma's kunnen opvragen en zal men onder andere ook toegang krijgen tot de archieven van VRT. Deze zender zal trouwens de leiding op zich nemen en zo de mogelijkheden tonen aan de private zenders en hen ondersteunen. Als we op deze weg verdergaan en ons geld goed investeren, zullen alle partners er de vruchten van plukken. Hiermee hebben we immers een nieuw forum gecreëerd dat zal leiden tot nieuwe jobs en 'new economy'. Ondersteund door een groot budget zal dat een enorme 'push' geven."

DJ: U spreekt met veel enthousiasme. Waarom dan toch de portefeuille Media doorschuiven naar Marino Keulen?

Van Mechelen: "Dat is eigenlijk een puur pragmatische kwestie. Ik heb teveel portefeuilles onder mijn bevoegdheid en Media was het eenvoudigst af te scheiden van de rest. Marino Keulen heeft het media-dossier altijd heel aandachtig gevolgd en kent ook de betrokken personen. Hij vroeg me trouwens om Media te krijgen, het was niet mijn idee. Wat dit beleid wou verwezenlijken staat eigenlijk al op papier, het moet alleen nog verder uitgevoerd worden. Hij zal, in dit laatste jaar voor de verkiezingen, niet plots een eigen beleid gaan voeren. Mijn adviseur Hilde De Coen stapt mee over naar hem en ook ikzelf zal hem blijven ondersteunen. Op die manier wordt de continuïteit verzekerd, wat ik absoluut noodzakelijk vind."

Raad voor de Journalistiek

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek over de klacht van mevrouw Leen Nuyts, woordvoester van het parket in Antwerpen tegen Het Laatste Nieuws en De Nieuwe Gazet

Met een brief van 4 juni 2002 dient mevrouw Leen Nuyts, substituut-procureur des Konings en parketwoordvoester te Antwerpen, klacht in bij de raad voor deontologie naar aanleiding van een artikel dat op 30 mei 2002 is verschenen in Het Laatste Nieuws en De Nieuwe Gazet onder de titel 'Dolle vader op de vlucht met zwaar mishandelde baby'. Volgens haar miskent het artikel volledig het embargo, dat op 29 mei 2002 door haar ambt in overleg met de onderzoeksrechter is verspreid via het persagentschap Belga.

De Nederlandstalige dossiers van de raad voor deontologie, die ondertussen met zijn activiteiten is gestopt, zijn in het voorjaar 2003 overgedragen aan de Raad voor de Journalistiek. Het secretariaat heeft dit op 18 maart 2003 aan de partijen meegedeeld en heeft hen uitgenodigd om een standpunt in te nemen.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft de zaak behandeld op 25 april 2003. Namens de kranten is Raymond De Craecker, hoofd redactiebeheer, verschenen. Hij had eerder al bij brief van 21 maart 2003 gereageerd op de klacht. De klaagster is zelf niet verschenen, maar heeft in een fax van 24 april 2003 geantwoord op de argumenten van de kranten.

DE FEITEN

Op 29 mei 2002 meldt het persagentschap Belga om 20.55 uur dat een gewapende man zijn dochtertje heeft ontvoerd en in het Antwerpse rondtoert. Om 22.04 uur wordt via het agentschap de mededeling verspreid dat Leen Nuyts, woordvoester van het parket van Antwerpen, om een "absoluut embargo" verzoekt omtrent de ontvoeringszaak.

Op 30 mei 2002 brengen de kranten Het Laatste Nieuws en De Nieuwe Gazet een kort artikel onder de titel 'Dolle vader op de vlucht met zwaar mishandelde baby', waarin een aantal details van de zaak worden gegeven, onder meer de initialen van de ontvoerder en het feit dat de man bij het gerecht bekend is. Deze bijzonderheden zijn niet gebaseerd op de berichtgeving van Belga.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

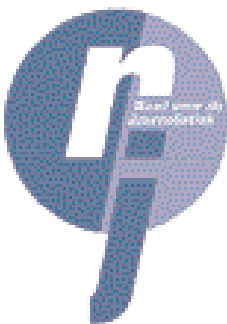
In haar klacht en in haar fax van 24 april 2003 stelt de woordvoester van het Antwerpse parket onder meer dat:

- over het onderwerp van het artikel in Het Laatste Nieuws en De Nieuwe Gazet bij haar ambt geen informatie werd ingewonnen. Volgens haar zou het van beroepsernst getuigen indien journalisten bij publicatie van gerechtelijke berichtgeving contact zouden opnemen met de perswoordvoerders;
- de artikelen het embargo miskennen dat door haar ambt in overleg met de onderzoeksrechter op 29 mei 2002 werd bekendgemaakt via het persagentschap Belga. Het feit dat het embargo laat werd verspreid is geen reden om het niet na te leven. De klaagster stelt dat alle ande-

re media het embargo respecteerden vanwege de mogelijk levensbedreigende situatie van het kind;

- het artikel ook de voornaam en de initialen van de mogelijke verdachte bevat, zodat deze identificeerbaar is.

Het Laatste Nieuws en De Nieuwe Gazet stellen dat het embargoverzoek van het Antwerpse parket slechts laat op de avond werd verspreid, met een Belgabericht van 22.04 uur, op 'een ogenblik dat op de krantenredacties wordt gewerkt naar sluitingstijd toe'. Wanneer het parket goede redenen heeft om een embargo voor te stellen moeten duidelijke afspraken worden gemaakt. Een laattijdig Belgabericht kan bezwaarlijk als een duidelijke afspraak worden beschouwd. In die omstandigheden is er van een embargo geen sprake, zodat het ook niet kan geschonden worden. De kranten wijzen er ook op dat de informatie afkomstig was uit betrouwbare bronnen, en dat journalisten er niet toe gehouden zijn steeds de woordvoerders van het parket te contacteren wanneer zij gerechtelijke informatie willen brengen.

BESLISSING

1. Ook wanneer het gaat om feiten die het voorwerp uitmaken van een strafrechtelijk informatie- of opsporingsonderzoek bestaat er geen beroepsethische verplichting voor de journalist om, als hij meent over voldoende betrouwbare gegevens te beschikken, informatie in te winnen bij de woordvoerder van het parket.
2. Volgens de gezamenlijke omzendbrief van 15 mei 1999 van de minister van Justitie en het College van procureurs-generaal betreffende de informatieverstrekking aan de pers door de gerechtelijke overheden en de politiediensten gedurende de fase van het vooronderzoek is het "embargo" de afspraak om een tijdelijke stilte in acht te nemen, een uitstel van berichtgeving. Wanneer - zoals hier door klaagster wordt beweerd - het leven of de fysieke integriteit van mensen op het spel staat moet het embargoverzoek, dat een uitzondering uitmaakt op de vrijheid van meningsuiting, op het ogenblik wanneer het tot de media wordt gericht in beginsel uitdrukkelijk en overtuigend gemotiveerd zijn. Het Belgabericht van 29 mei 2002 meldt enkel dat het Antwerpse parket in deze zaak om een "absoluut embargo" heeft verzocht. Er is dus niet aangetoond dat die aanvraag duidelijk en expliciet met redenen was omkleed. Afgezien van de vraag of dergelijke aanvraag nog tijdig kon worden gehonoreerd, gelet op het late uur van verspreiding ervan en het sluitingsuur van de redacties, stelt de Raad voor de Journalistiek vast dat in dit verband aan de twee kranten geen inbreuk op de beroepsethiek kan worden verweten.
3. Wat de beweerde schending van de privacy van de beweerde verdachte betreft moet worden vastgesteld dat klaagster niet over een persoonlijk belang beschikt om zich over deze praktijk te beklagen. De mogelijke inbreuk op de bescherming van persoonlijkheidsrechten is in de eerste plaats zaak van de betrokken persoon zelf.

De klacht is ongegrond.

Brussel, 12 juni 2003

Raad voor de Journalistiek

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek over de klacht van mevrouw Leen Nuyts, woordvoester van het parket in Antwerpen tegen mevrouw Anne De Graaf (De Morgen)

Met een brief van 16 september 2002 dient Leen Nuyts, woordvoester van het parket van Antwerpen, klacht in tegen Anne De Graaf, journaliste bij De Morgen, wegens een artikel dat in de krant van 12 september 2002 verscheen onder de titel 'Antwerpse advocaat bracht "bijzondere boodschappjes" naar de Begijnenstraat'. Volgens klaagster wordt zij door de journaliste ten onrechte als bron vermeld en geciteerd.

De Nederlandstalige dossiers van de raad voor deontologie, die ondertussen met zijn activiteiten is gestopt, zijn in het voorjaar 2003 overgedragen aan de Raad voor de Journalistiek. Het secretariaat heeft dit op 18 maart 2003 aan de partijen meegedeeld en heeft hen uitgenodigd om een standpunt in te nemen.

Op 31 maart 2003 heeft klaagster meegedeeld dat zij niet wenst gehoord te worden en dat zij geen conclusie indient. De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een zitting over de zaak gehouden op 25 april 2003. Op de zitting is de journaliste verschenen.

DE FEITEN

In De Morgen van 12 september 2002 verschijnt een uitvoerig stuk van Anne De Graaf naar aanleiding van de aanhouding, enkele dagen voordien, van een Antwerpse advocaat. Het artikel bevat volgende zin: 'Volgens Leen Nuyts, woordvoester van het Antwerpse parket, waren er toen genoeg elementen om de advocaat te arresteren op verdenking van "deelname aan een criminele organisatie".'

DE STANDPUNTEN VAN DE PARTIJEN

In haar klachtbrief van 16 september 2002 stelt parketwoordvoester Nuyts dat de deontologische regels inzake de vermelding van de bron in dit geval overtreden zijn. Niemand van de krant De Morgen heeft haar over het dossier gecontacteerd, ook journaliste Anne De Graaf niet. Bovendien is de bron volgens haar ook verkeerd geciteerd. Gelet op de delicate aard van de zaak en in het belang van het lopende gerechtelijke onderzoek heeft haar ambt aan alle persorganen enkel de arrestatie van de advocaat bevestigd en heeft het diens inverdenkingstelling voor deelname aan een criminele organisatie meegedeeld.

Anne De Graaf stelt dat zij zich voor haar artikel heeft gebaseerd op een bericht van het persagentschap Belga van 11 september 2002. Het Belgabericht luidde: 'De Antwerpse advocaat P.V. is dinsdagmiddag gearresteerd op verdenking van "deelname aan een criminele organisatie". Dat bevestigt Leen Nuyts, de woordvoester van het Antwerpse parket. (...) De tekst van het artikel in De Morgen verschilt niet van de formulering van Belga. Een Belgabericht heeft voldoende 'autoriteit' om overgenomen te worden.

Voorts heeft Anne De Graaf haar berichtgeving gesteund op andere bronnen 'in het justitiepaleis', die haar bevestigden dat de betrokken advocaat in verdenking was gesteld voor deelname aan een criminele organisatie. Daags nadien werd dit in dezelfde bewoordingen in alle nationale kranten weergegeven.

BESLISSING

Hoewel in het artikel van Anne De Graaf niet uitdrukkelijk verwezen is naar een externe bron, was haar informatie wel degelijk afkomstig van een Belgabericht waarin de Antwerpse parketwoordvoester werd geciteerd. Het valt dan ook niet in te zien waarom een journalist deze informatie niet zou mogen verwerken in een artikel waarin het nieuwsfeit wordt besproken en verder uitgediept. Informatie die via het agentschap Belga wordt verspreid is in de eerste plaats bestemd voor de journalist en kan door hem als betrouwbaar worden aangezien. De journalist die daarvan gebruik wil maken moet in beginsel de bron niet meer persoonlijk raadplegen. Wel zou een verwijzing naar het agentschap Belga vollediger geweest zijn.

Noch uit de door klaagster verstrekte gegevens, noch uit de lezing van het artikel blijkt dat de informatie van het Antwerpse parket met betrekking tot de aard van de verdenkingen verkeerd is weergegeven.

De klacht is ongegrond.
Brussel, 12 juni 2003

Scheef bekeken

"In de federale regering zit geen enkele Antwerpse minister. [...] Aan de onderhandelingstafel die een nieuw regeerakkoord uitdoktert, zit géén Antwerpenaar. Vindt u dat logisch? In tijden dat men alles doet om vrouwen en allochtonen in de politiek te krijgen - 'het parlement moet een spiegel van de samenleving zijn' - weert men of vergeet men vertegenwoordigers van de voornaamste Vlaamse regio uit te nodigen op vergaderingen waar over de toekomst van het land wordt beslist."

Editorialist Paul Geudens in Gazet van Antwerpen van 12 juni 2003

"Ik ben er zeker van dat sommige politici ons dit 'succes' niet gunnen, en dus zullen we daar vroeg of laat de prijs voor betalen. Als ons kijkcijfersucces nog lang blijft duren, zal er aan onze middelen geknaagd worden, want VTM lijdt hier natuurlijk financieel onder: zij zijn afhankelijk van de inkomsten van de reclameblokken rond het nieuws, wij niet."

Martine Tanghe, VRT-nieuwsanker, in De Morgen van 14 juni 2003

"Ik heb niet de indruk dat mijn positie in gevaar is, ik voel me nog 95 procent op mijn gemak. Eric Claeys is zeer bezorgd, maar hij beseft dat we niet overhaast mogen reageren."

Klaus Van Isacker, directeur Informatie bij VTM, in De Standaard van 31 mei 2003

"In de twintig jaar dat ik de Wereldorganisatie van Dagbladen leidt, heb ik heel wat conservatieve en berustende krachten waargenomen. Maar met de komst van Internet en de huidige terugval van de publiciteitsmarkt is alles veranderd. Sindsdien is er een nieuwe generatie van jonge uitgevers opgestaan, die gelooft in de toekomst van de krant, die bereid is ervoor te vechten en die ook resultaten boekt."

Timothy Balding, directeur-generaal van de Wereldorganisaties van Dagbladen, in La Libre Belgique van 16 juni 2003

De deadline voorbij

Zes whiskys en drie Grand Marniers

— Een column van Mark Vlaeminck

Maurice De Wilde, Louis De Lentdecker, Frans Verleyen en Johan Anthierens waren vier journalisten die, ieder op zijn manier, een blijvende plaats verdienen in de geschiedenis van de Vlaamse journalistiek in de tweede helft van de twintigste eeuw. Elk van deze vier mannen is een lemma waard in de nog te schrijven Encyclopedie van de Vlaamse Journalistiek. Het was dan

(Foto Maîtrise)

ook een goed idee van Canvas om deze vier merkwaardige collega's in een serie van vier tv-programma's te portretteren. Het werden vier boeiende tv-avonden.

Maar het had nog boeiender gekund. Gewoon door mij even te bellen. Want of ik dat nu leuk vind of niet, over ieder van die vier nieuwsmakers kan ik een en ander uit de doeken doen dat nu helaas het scherm niet haalde.

Over De Wilde die tussen twee interviews met Oude Zwartzakken bij ons thuis op de koffie kwam. Over Verleyen die als student zo zat was dat wij hem naar zijn kot moesten dragen, uitkleden en toedekken. Over Anthierens met wie we plannen smeedden die we later wel eens zouden uitvoeren, tot Johans kanker onze agenda overhoop gooide. Maar vooral over De Lentdecker die we mochten aanspreken met chef.

Niet dat dat zo zeldzaam is, dat wij tegen iemand chef mochten zeggen. Ik heb het speciaal voor deze column nog even nagerekend: in de vijfendertig jaar dat ik reporter was heb ik op de redactie van De Standaard en Het Nieuwsblad achttien chefs versleten en tien hoofdredacteuren zien komen en vooral zien gaan. Samen achtentwintig hiërarchische oversten die me zouden zeggen hoe het moest. Daar waren grote mannen bij – geen enkele vrouw – en daar waren simpele zielen bij die nu vandaag nog steeds niet beseffen dat zowel het warm water als het wiel al voor hen uitgevonden waren. Daar waren begenadigde vakmannen bij maar ook slaafse kereltjes die, als ze zich echt inspanden, een beetje konden lezen maar zeker niet konden schrijven. Daar waren grote journalisten bij aan wie ik dankbaar terugdenk omdat ze mij zoveel hebben geleerd en daar waren stukken onbenul bij wier namen ik nog het liefst laat verbleken in barmhartige vergetelheid.

De meest bekende van mijn achttien chefs was Louis De Lentdecker,

kortweg LDL. Op de toen nog gemeenschappelijke redactie van De Standaard en het Nieuwsblad werd hij in het begin van de jaren zeventig chef van de reportageploeg. Hij was toen 45 jaar. "De leeftijd om chef te worden", zei de hoofdredacteur. Dat was in een tijd dat je nog rustig 30 kon worden zonder te moeten vrezen dat je carrière al definitief achter de rug lag. Ik was toen 25

en de jongste van de ploeg. We vormden een equipe van negen reporters: drie vrouwen en zes mannen.

Bij hem thuis in Sint-Agatha-Berchem zou Louis de eerste werkvergadering leiden van het nieuwe team dat van zichzelf dacht dat het de journalistiek in het algemeen en die van De Standaard in het bijzonder zou optillen tot nooit geziene en niet meer te evenaren hoogten.

Iedereen barstte van de plannen. Dat van dat optillen en van die te evenaren hoogten, daarvan is achteraf niet zoveel in huis gekomen, maar het werd wel een leuke avond. Ook al omdat we allemaal een beetje zat werden. LDL had immers niet gevraagd of de dames en heren iets wouden drinken en zo ja wat. Neen, LDL, de goddevader van onze ploeg, had beslist dat "het mannenvolk whisky in hun kloten zou kappen en de wijven Grand Marnier zuipen". Daarom begon de avond met een dienblad met zes whisky's en drie Grand Marniers. En zo is hij ook geëindigd. In het Canvasprogramma over De Lentdecker kwam Tilly Stuckens, één van de drie vrouwelijke reporters uit Louis' ploeg, op haar kousevoeten vertellen dat LDL eigenlijk een macho was die van gelijke kansen en van emancipatie en van positieve discriminatie niet moest weten. De realiteit was veel straffer en veel minder genuanceerd dan Tilly zachtjes suggereerde. Net zoals Maurice De Wilde, net zoals Frans Verleyen en net zoals Johan Anthierens was LDL een natuurtalent. Maar ook een klein burgermannetje met heel erg kleine kantjes.

"Als we van school kwamen met een slecht rapport, dan sloeg ons pa ons met zijn vlakke hand in ons gezicht", kwam LDL's jongste zoon voor de camera getuigen.

Als ik een zoon had die, nog geen vijf jaar na mijn dood, dat voor een tv-camera over mij kwam getuigen, dan kwam ik liever niet in een encyclopedie. Ook niet al stond ik daar onder de G van Grote Journalist.

Lucie De Zutter, regionale tv-pionier: 'Small is beautiful'

Jan Backx

"Om succesrijk te zijn moet een regionaal tv-station trouw blijven aan zijn wortels: het nieuws dat het dichtst bij de mensen uit de eigen streek staat. 'Small' is inderdaad 'beautiful'. Komen er teveel gemeenten in je zendgebied, dan moet je absoluut gaan ontkoppelen om je kijkers te blijven boeien. Maar koken kost geld natuurlijk. De leefbaarheid van regionale televisie ligt volgens mij in de formule van gemengde financiering, waarbij overheid en adverteerders een duit in het zakje doen."

Lucie De Zutter (43), hoofdredacteur-directeur van de Gentse regiozender AVS Oost-Vlaamse Televisie, heeft stevig omliggende ideeën over het medium waarbij ze haar boterham verdient. Ze trad

tertjes alleen voor. Ik koos later voor een opleiding ergotherapie en dat bracht me naar de Heilig Hart-kliniek in Eeklo. In een gesloten circuit kunnen de patiënten daar genieten van 'Radio Vitamin'. Als enthousiaste vrijwilligster las ik er de faits divers-berichtjes in. Mijn eerste stapjes op het journalistieke pad. Mijn sociaal engagement kriebelde nog op andere vlakken. Zo gaf ik in Gent een poosje Nederlandse les aan Turkse migrantenvrouwen. Het was begin de jaren '80, de hoogconjunctuur van de vrije radio's. Een mij toen nog onbekende vriendin radiomakers was wildenthousiast teruggekomen van een vakantie in Italië. Ze hadden er geproefd van regionale tv en dat was voor hen de toekomst. Meteen werd Meetjeslandse TV uit de grond gestampt. Ik, het nieuwslezertje uit de kliniek, werd gecontacteerd: 'Kom jij niet part time voor onze tv werken?' Het ploegje stond in de regio beminlijk bekend als 'de amateurs van Eeklo'. Het flitste even door mijn hoofd, 'Waar begin ik aan, wat riskeer ik...' Maar ik sprong op de boot en die kwam in een stroomversnelling terecht. We nestelden ons in een legerpaviljoen in het provinciaal domein van Eeklo. Ik liep mee de ministeries plat en hielp decreten smeden. Als ik terugkijk is het allemaal uit een spelerei geboren, maar de wind was gunstig. De toenmalige BRT, de provincie, de kabelmaatschappij, gouverneur Balthazar, iedereen stond open voor het nieuwe fenomeen. Paula D'Hondt effende mee het pad, Patrick Dewael gaf uiteindelijk de vergunning in 1988. Mooi, maar een lege doos: we moesten werkelijk alles zelf invullen. Alhoewel WTV eerst op de proppen kwam met een dagelijks journaal, kan AVS, een afkorting voor Audio Visuele Studio, zich de oudste regionale tv-zender van Vlaanderen noemen. Mensen als Wim Officiers en Dirk Lesaffer droegen hun steentje bij tot onze opleiding. En via het advertentiecontract dat we afsloten met Roularta, kreeg AVS ook een solide ruggegraat."

Geen harde tante

Anderhalf jaar geleden verhuisde AVS naar een futuristisch complex op de Flanders Expo Site, in Sint-Denijs-Westrem. Onvertoond in medialand: vrijwel héél de pioniersploeg is nog op post! En Lucie mag er zich baas noemen. Mild gebruid, eigentijds, geëmancipeerd. Is zij misschien een bikkelharde tante, een waakzame Diana, die enkel voor haar carrière leeft en met haar pijlen genadeloos eventueel opdoemende concurrenten velt?

Dat plaatje klopt totaal niet. Achter haar niet-geringde handen schuilt bijna 25 jaar huwelijksgeluk. Lucie: "Ik heb een dochter en twee zonen, tussen 18 en 23. Mijn man staat in het beroepsonderwijs, een job die zowat de inzet van een maatschappelijk assistent vergt. En hobby's? Ja, die heb ik: tekenen, schilderen met olieverf, wat schrijven... En dan heb ik je mijn weekendhobby nog niet verklapt: strijken!"

(Foto Martrise)

"Waar blijft de overheid?"

trouws toe tot het jongste VVJ-bestuur om de belangen van haar wapenbroeders te verdedigen. Zolang de gemengde financiering er niet is, leven de medewerkers volgens Lucie teveel onder de dreiging van een zwaard van Damocles: "De conjunctuur, en in het bijzonder het wel en wee van de advertentiemarkt, leggen ons nu een dictaat op. Die elementen bepalen of we dagelijks vier, dan wel twee reportageploegen op pad kunnen sturen. Maar pas op, als ik pleit voor gemengde financiering dan is dat geen smeekbede voor platvloerse overheidssubsidie. In ruil moeten we vanzelfsprekend behoorlijk werk leveren."

Unicum

Lucie De Zutter is een unicum in het Vlaamse medialandschap. In een zo turbulente sector, waar vernieuwing, verjonging en ruggelings toegebrachte dolkstoten welig tieren, was het Lucie gegund op post te blijven en zelfs door te groeien.

Hoe is het balletje voor haar gerold?

Lucie: "Nee, ik kom niet uit een journalistiek nest. Mijn vader stierf toen ik drie was. Moeder stond er in Waarschoot met drie doch-

Onder embargo

Zoals hier vorige maand al onder embargo geschreven werd: er stond iets te gebeuren met **Guido Van Liefveringhe**, de hoofdredacteur (sinds een kleine twee jaar) van Het Nieuwsblad en Het Volk. En dus wordt Van Liefveringhe (62) per 1 september opgevolgd door het duo Dirk Remmerie (34) en Frank Buyse (43). Hij zal wel nog enkele consultancy opdrachten uitvoeren voor de VUM.

•••

Laat ons het erop houden dat zekere karakteriële en stillistische eigenschappen Van Liefveringhe niet onverdeeld populair maakten bij zijn journalisten. De trotse bezitter van een huis in Monaco (Dag Allemaal !) maakte er overigens zelf nooit een geheim van dat zijn passage op **Het Nieuwsblad** maar tijdelijk zou zijn.

•••

Ook bij het persagentschap **Belga** is de hoofdredacteur riebenede. Volgens een interne mededeling van directeur Egbert Hans "heeft de directie ingestemd met de vraag van **Jules Hanot** om gedurende enkele maanden afstand te kunnen nemen van zijn verantwoordelijkheden als algemeen hoofdredacteur van Belga. Hij zal in deze periode, in overleg met het Management Team, werken aan toekomstgerichte projecten voor Belga."

•••

De bevoegdheden van Jules Hanot worden overgenomen door **Marc Hollanders** en **Jean-Pierre Breulet**, die reeds deel uitmaakten van de hoofdredactie.

•••

Met het vertrek van **Josse Abrahams** naar de persdienst van BASF (zie pagina 3), is de economieredactie van De Morgen nu omzeggens helemaal ontmanteld. Eerder vertrokken ook al Ruben Mooijman (naar De Standaard) en Geert Sciôt (naar SN Airlines), en diende Jan Scheidtweiler zijn ontslag in.

•••

Misschien vult de **Financieel-Economische Tijd** het gat wel op. De FET brengt vanaf 3 november ook een maandagkrant uit, en plant tegelijk meer nieuws over 'persoonlijke thema's' zoals cultuur, sport, media, wetenschap en service. De hele operatie gaat gepaard met een naamsverandering: de aloude FET wordt dan gewoon **De Tijd**.

•••

Ook de **VRT-telvisienieuwsdienst** reorganiseert. Algemeen hoofdredacteur **Leo De Bock** (zie ook pagina's 10 en 11 in dit nummer) krijgt twee adjuncten: Jan Ouvry die de operationele leiding krijgt over het Journaal, en Kris Hoflack die verantwoordelijk wordt voor de magazines Terzake, Koppen, De Zevende Dag en Villa Politica.

•••

Algemeen eindredacteur van het Journaal wordt **Dirk Tieleman**. Erik Wijnen en Peter Verlinden zijn onder de nieuwe titels eindredacteur binnenland en eindredacteur buitenland verantwoordelijk voor de werking van hun respectievelijke teams.

•••

Het magazine Koppen krijgt ouwe getrouwe **Louis Van Dievel** als chef. Hij komt in de plaats van youngster Björn Soenens, met wie niet iedereen op de Koppen-redactie de beste relaties had, om het beschaafd te houden.

•••

Weg bij de VRT is intussen **Xavier Waterloos**. Xavier sukkelde reeds geruime tijd met gezondheidsproblemen.

•••

Maar **Bert Lauwers** kwam er weer bij. Een kleine twee jaar terug verliet hij het Huis van Vertrouwen om kabinetsmedewerker te worden van de Antwerpse Agalev-schepen Chantal Pauwels.

•••

Wie de VRT op zeker moment ook bijna kwijt was, is Martine Tanghe. Wie herinnert zich niet de beelden, ongeveer zeven jaar terug, van Martine die middenin het Journaal de plaat poetst na het binnen lopen van een **bommelding** aan de Reyerslaan.

•••

In een dubbelinterview in De Morgen van 14 juni jl., trekt VTM-nieuwsanker **Dany Verstraeten** nu een parallel met iets dat hemzelf overkwam. Vertelt Dany: "In de beginjaren van VTM kregen ook wij een bommelding. Ik presenteerde het nieuws en zag dat iedereen de studio verliet. Uiteindelijk bleef ik samen met de cameraman over, maar ik wist nog altijd niet wat er aan de hand was. Pas nadien is me verteld dat het gebouw eventjes ontruimd was, zonder dat men de uitzending wilde onderbreken."

•••

BOEM ! Crimi live op je tv ! VTM kleurt je dag, vandaag in het rood.

•••

De Morgen verhuist naar de Arduinkaai in Brussel, en ter gelegenheid van de plechtige inhuldiging op 25 juni hield niemand minder dan Guy Verhofstadt een gelegenheidstoespraak.

•••

Het werd dan ook tijd dat de premier De Morgen eens een wederdienst bewees... Aldus collega's van met name concurrerende bladen.

Wat bij De Morgen zelf weer afgedaan wordt als **gemene achterklap**. Want wie stond op de affiche bij de vorige verhuizing: toenmalig premier Jean-Luc Dehaene ! "Met Verhofstadt zetten we dus enkel een traditie voort", aldus Yves De Smet.

•••

Wereldwijd is de oplage van alle kranten samen in 2002 gedaald met 0,35 procent. Dat berekende de **Wereldorganisatie van Dagbladen (WAN)**, die midden juni haar 56ste jaarcongres hield in Dublin. Pro memorie: de Belgische krantenmarkt ging vorig jaar met 3,4 procent achteruit.

•••

De WAN ziet diverse oorzaken voor de achteruitgang: de wereldwijde recessie, met alle gevolgen vandienvoor de reclame-inkomsten, maar ook de ontleding bij jongeren en de opkomst van de gratis kranten à la Metro. De oplage van de **gratis dagbladen** ging tussen 2001 en 2002 met liefst 8 procent omhoog.

•••

De Belgische **Metro** wordt in de zomermaanden trouwens ook verspreid aan zee, in de Ardennen en in de pretparken. En vanaf september ligt Metro in alle filialen van de broodjesketen Panos. Voorlopig laatste expansietrofee is Sodexho, dat de gratis krant straks in zijn vele bedrijfsrestaurants zal verdelen. Wat de totale oplage met 20.000 opdrijft tot 260.000 in het totaal.

•••

Christian Van Thillo zal het niet zo snel aan zijn hart laten komen: zijn **Persgroep** boekte in 2002 een nettowinst van 19,5 miljoen EUR, of een stijging met 11 procent. Dat leverde ook voor het personeel een extra'tje op.

•••

Ruzie bij **Concentra** intussen, de uitgever van Gazet van Antwerpen, Het Belang van Limburg en Metro. Daar verkoos mede-aandeelhouder Collin zopas om zijn biezen te pakken. De familie-Collin verwijt mede-aandeelhouder familie Baert wanbeheer.

•••

Temidden van het geharrewar kwam aan het licht hoe groot de afscheidspremie van **Peter Baert** als gedelegeerd bestuurder van Concentra is geweest: 2,36 miljoen EUR. Daar zullen de journalisten van de Gazet en het Belang nog véél kranten moeten voor maken.

•••

Roularta stapt uit **Vacature**. De aandelen van de jobkrant worden van meet af aan verdeeld tussen De Persgroep, Concentra en de Tijd. **Roularta** was al langer ontevreden over de stiefmoederlijke behandeling van haar midweekse verschijnende magazines binnen het Vacature-format.

•••

Bij **Sud Presse**, uitgever van diverse regionale kranten in Wallonië, bereikten directie en vakbonden een akkoord over het herstructureringsplan. Dat voorziet het vertrek van 125 personeelsleden op 357. De onderhandelingen draaiden ondermeer rond de omvang van de brugpensioenen.

•••

In Laos wacht de Belgische freelance fotojournalist **Thierry Falise** op een proces tegen hem voor medeplichtigheid aan de moord op een veiligheidsagent en illegale toegang tot het Laotiaanse grondgebied. Falise maakte met een Franse cameraman en een Amerikaanse gids een reportage over de rebellenbeweging Hmong, die het opneemt tegen het communistische regime.

•••

De Internationale Federatie van Journalisten, Reporters sans Frontières en Amnesty International zetten alle middelen in om de drie vrij te krijgen.

•••

Nog processen: **Noël Slangen**, de communicatie-adviseur van premier Verhofstadt en van de VLD, moet zich op 25 juni voor de correctionele rechtbank van Brussel verantwoorden voor valsheid in geschrifte bij het binnenrijven van overheidsopdrachten in het begin van de jaren negentig.

•••

Diezelfde Slangen diende nu op zijn beurt klachten in tegen een ambtenaar en (via de truuks van de klacht tegen onbekenden) tegen CD&V-voorman Yves Letermé en Knack-hoofdredacteur Rik Van Cauwelaert. **Knack** waagde het vorig jaar kritische vragen te stellen bij de ambivalente rollen van communicatiegoeroe Slangen, maar blijkbaar mag je dat met de mediastrateeg van de Eerste minister niet doen.

•••

Justitie heeft op 25 juni nog werk met de pers, want dan valt de uitspraak in de zaak-Schafthuizen. Belangrijke vraag: vanaf wanneer is er sprake van misbruik van het inzage-recht in gerechtsdossiers, ook van de kant van journalisten ? Het is niet enkel **José Masschelin** van Het Laatste Nieuws een zorg...